

ISSN: 2146-1740
https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayd,
Doi: 10.54688/ayd.1620518
Araştırma Makalesi/Research Article

TÜRK YAZILI BASININDA TERÖR HABERCİLİĞİ: TUSAŞ'A YÖNELİK TERÖR SALDIRISI ÖRNEĞİ

TERROR REPORTING IN THE TURKISH PRINT MEDIA: THE CASE OF THE
TERRORIST ATTACK ON TUSAŞ

Mehmet Barış YILMAZ¹

Öz

Makale Bilgi

Gönderilme:
15/01/2025

Kabul:
25/11/2025

Son yıllarda Türkiye’de yaşanan ve kamuoyunun büyük tepkisine neden olan TUSAŞ’a yönelik terör saldırısı gerek kitle iletişim araçlarında sunulmuş şekli, gerekse de düzenlenme biçimi nedeniyle terör haberciliği açısından önemli bir örnek oluşturmaktadır. 23 Ekim 2024 tarihinde gerçekleştirilen söz konusu terör saldırısı, çalışma kapsamında örnek olay olarak ele alınmış ve Türkiye’de yayınlanan ulusal gazetelerin birinci sayfalarında nasıl işlendiği incelenmiştir. İçerik analizi yöntemiyle incelenen gazetelerin birinci sayfaları Türk yazılı basınının saldırıyı bir terör eylemi olarak kabul ettiğini ve bu noktada teröre karşı genel bir tavır sergilendiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte haberlerin genellikle bilgilendirici ve etik kurallar çerçevesinde sunulmasına özen gösterilse de bazı uygulamaların (şiddet içerikleri, sıfat kullanımı) terörün amaçlarına istemeden de olsa hizmet edebileceğini düşündürmektedir. Ayrıca haber içeriğinde yer alan en önemli bilgilerden birisi olarak ölü ve yaralı sayılarının gazetelerin önemli bir bölümünde yanlış verilmesi, habercilik açısından bir sorun olarak göze çarpmaktadır. Çalışmanın sonuç bölümünde medya kuruluşlarının sorumlu yayıncılık ilkelerini benimsemesi ve standart bir dil geliştirmesi önerilmektedir. Sonuç olarak medyada yer alan terör içerikli haberlerin medya profesyonelleri, akademisyenler ve terör uzmanlarıyla birlikte gözden geçirmeleri önerilmektedir. Aynı zamanda terör haberlerinin yazım şekli konusunda toplumsal sorumluluk açısından belli kurallar üzerinde uzlaşma sağlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Medya, Terör haberciliği, Medya etiği, TUSAŞ saldırısı, İçerik analizi.

Jel Kodları: L82 , M38, H56, D74, Z13

¹**Sorumlu Yazar** Doç. Dr. İnönü Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-0928-2481, baris.yilmaz@inonu.edu.tr
Atf: Yılmaz, M. B., (2025). Türk yazılı basınında terör haberciliği: TUSAŞ’a yönelik terör saldırısı örneği.
Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 16(2), 818-838.

Abstract

Article Info

Received:
15/01/2025

Accepted:
25/11/2025

The terrorist attack on TUSAŞ in Turkey in recent years, which caused a huge public outcry, is an important example of terrorism reporting due to both the way it was presented in the mass media and the way it was organized. The terrorist attack in question, which took place on October 23, 2024, was examined as a case study within the scope of this work, and how it was covered on the front pages of national newspapers published in Turkey was analyzed. The front pages of the newspapers, which were examined using content analysis methods, reveal that the Turkish print media accepted the attack as an act of terrorism and, at this point, displayed a general stance against terrorism. However, although care was generally taken to present the news in an informative manner and within the framework of ethical rules, some practices (violent content, use of adjectives) suggest that they could inadvertently serve the aims of terrorism. Furthermore, the fact that the number of dead and injured, one of the most important pieces of information in the news content, was reported incorrectly in a significant portion of the newspapers stands out as a problem in terms of journalism. The conclusion of the study recommends that media organizations adopt responsible publishing principles and develop a standard language. Ultimately, it is suggested that terrorism-related news in the media be reviewed in collaboration with media professionals, academics, and terrorism experts. Furthermore, there is a social responsibility regarding the manner in which terrorism news is written.

Keywords: Media, Terrorism reporting, Media ethics, TUSAŞ attack, Content analysis.

Jel Codes: L82 , M38, H56, D74, Z13

Extended Summary

This study examines the way the Turkish Printed Press handles terrorist news through front page news. In the study, the terrorist attack against TUSAŞ on October 23, 2024 was handled as a case study and how it was covered on the first pages of national newspapers was examined. The study evaluated 25 national newspapers by content analysis method. In general, it has been revealed that the Turkish Written Press accepts a news event as a terrorist attack and exhibits a general attitude towards terrorism at this point. Moreover, the inaccurate reporting of the number of casualties, a critical component of news content, in a significant number of newspapers highlights a notable issue in journalistic practices. In the conclusion part of the study, it is recommended that media organizations adopt the principles of responsible publishing and develop a standard language. In this respect, it is recommended that the media review their approaches to terrorist incidents by coming together with media employees, academics and terrorism experts and determine certain rules in terms of social responsibility regarding the way terror news are written.

1. **The Importance of the Turkish Printed Press on the Examined News:** The vast majority of the news (68.9%) took place in the headlines and it was understood that the incident was considered extremely important by the newspapers. The fact that the incident was a terrorist attack, that it took place in Ankara, the capital of Turkey, and that it was aimed at an important event for the defense industry increased the importance of the incident, and this situation caused the newspapers to report the incident from the first page and from the headline and headline with high density. In terms of journalism technique, this attitude of newspapers is extremely accurate and understandable.

2. **Ethical Approach of the Turkish Written Press to the Incident:** It is an important ethical approach for press organizations to be careful not to announce the names of the victims before they are fully clear, especially in cases such as attacks, accidents, natural disasters that cause traumatic consequences. Due to the nature of such incidents, it is usual to make mistakes in the names or the situation of the dead and wounded cannot be fully known. In the news of the terrorist attack against TUSAŞ, the fact that the names of the victims are generally hidden in the news (79.3%) and the limited use of traumatic photographs (65.5%) stand out as a positive finding in terms of ethical reporting.

3. **Problematic Applications:** The most important visual element that can be used for printed media is photography, but it is important to pay attention to certain ethical rules when using photographs. The intensive use of visuals of terrorists and moments of attack (72.4%) carries the risk of unintentionally serving the propaganda purposes of terrorist organizations. In addition, the high rate of adjective use in the news (93.2%) may damage the principle of impartial reporting. Although it is perceived as a journalistic success to have access to the photographs of the moment of the terrorist act and the terrorists used in the content of the news in question, media organizations need to make an important decision at this point. Will this photo not be published due to social responsibilities and ethical understanding? Or will it be published as a success to access such photos, regardless of their impact on society? When making this decision, press organizations should exhibit a common attitude and benefit from expert opinions.

4. **Information Gaps:** One of the most essential elements in journalistic writing is the necessity of conveying accurate information in a correct and precise manner. The answers to the questions asked by the target audience should be given completely and accurately in the news content. The low accuracy rate (44.8%) regarding the number of casualties in the examined news reflects the hasty approaches of the newspapers and poses a significant risk of disseminating misinformation to the public. Considering the publication period of the media organs examined, it is unacceptable that the number of dead and wounded was given incorrectly for a newspaper to be published the next day. Although various official bodies made different statements following the incident, it is essential that such crucial information be verified through multiple sources and its accuracy confirmed before being published.

1. **Ethical Standards:** Media organizations should avoid sensational headlines and violent images in terror news and regulate their reporting processes in line with ethical principles.

2. **Training and Awareness Studies:** Training programs should be organized for journalists on subjects such as ethical journalism, news creation in crisis situations and visual use.

3. **Determination of Visual Policy:** Instead of violent images of terrorists or attacks, visuals that address the effects of the incident in an impartial and informative manner should be used.

4. **Verification of Information in News Content:** The accuracy of critical information, such as the number of casualties, should be thoroughly verified, and only confirmed details should be included in the news.

5. **Language Used in News Presentation:** Guiding language elements, such as the use of adjectives, should be avoided, and a more neutral and explanatory language should be preferred.

6. Self-Regulation and Monitoring Mechanisms: Media organizations can develop self-regulation mechanisms in the creation of terror news, thereby preventing ethical violations and more effectively fulfilling their role in informing the public.

1. Giriş

Terör, toplum ve bireylerin varlığına kasteden en önemli suçlardan biridir. Hem fiziki hem de psikolojik travma ve kayıplara yol açan terör, aynı zamanda toplumların sosyo-ekonomik yapılarına, siyasal istikrarlarına ve gündelik hayatın olağan akışına da darbe vurmaktadır. Özellikle Soğuk Savaş sonrası yaşanan siyasal gelişmeler, terör örgütlerinin bir çatışma unsuru olarak kullanılmasıyla dünyanın çeşitli coğrafyalarında geniş bir dağılım göstermeye başlamış; Türkiye’de de çeşitli terör örgütleri uzun yıllardır toplumun huzur ve birliğini tehdit etmektedir. Gerek terör örgütlerinin kendi siyasal hedeflerine ulaşmak amacıyla gerçekleştirdiği, gerekse de bazı devletlerin çıkarları için ortaya koydukları terör eylemleri amaçları ne olursa olsun toplumsal yapıyı ve birey hayatını tehdit etmektedir. Küresel ölçekte terör ve terör örgütleri görece artarken, terörün kökenleri ve mücadele yöntemleri üzerine tartışmalar birçok platformda devam etmektedir. Bu mücadele alanlarının en önemlilerinde biri de kuşkusuz tek bir mesajla çok geniş bir kitleye aynı anda ulaşma potansiyeline sahip ve toplumun çoğunluğuna ulaşabilen kitle iletişim araçlarıdır.

Bununla birlikte terör eylemlerinin en önemli amacı olan panik, korku ve güvensizlik yaratma istemi günümüzde iletişim teknolojilerinin de gelişmesiyle birlikte geniş kitleler üzerinde kolaylıkla etkili olmaktadır. Bu noktada iki farklı teknoloji kullanım amacından bahsedilebilir. Birincisi terör örgütlerinin propagandasını bilinçli bir şekilde yapan ve örgütle organik bağları bulunan yapılar ki burada amaç: bilgi sağlama, finansman, ağ oluşturma, eleman devşirme ve bilgi toplama olarak sıralanmaktadır (Conway, 2006). İkincisi ise amacı sadece haber vermek olan yasal düzlem üzerinde yayıncılık yapan basın kuruluşlarıdır. Tamamen kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla yayın yapan kuruluşlar terör eylemlerini haber haline getirirken çok daha dikkatli olmalı, terörün toplum üzerinde korku, panik ve güvensizlik yaratma amacına ya da yukarıda belirtilen hedeflerine bilmeden de olsa hizmet etmemelidir (Jetter, 2017). Kitle iletişim araçları bu noktada sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmeli ve belki de terörle ilgili içeriklerine yönelik bir öz denetim mekanizması oluşturmalıdır.

Terör haberlerinin nasıl yayınlanması gerektiği konusunda üzerinde uzlaşmış herhangi bir kurallar dizgesinin mevcut olmaması aslında yayın kuruluşlarının işlerini de zorlaştırmakta, bazen yazılacak haberin tüm unsurlarıyla ilgili kafa karışıklığı yaratmaktadır. Kitle iletişim araçlarının her geçen gün nicelik ve niteliğinin artıyor oluşu, ulaşılan kitlenin giderek genişlemesini de beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla en önemli sorumluluğu kamuoyuna karşı olan bu araçlar yayınlacakları her bir cümleyi, kullanacakları her bir görseli, atacakları her bir başlığı her türlü detayı düşünerek tasarlamalı ve olası etkilerini de göz önünde bulundurmalıdırlar.

2. Terörizm Tanımı ve Tarihsel Süreci

Terörizm çok boyutlu ve dinamik yapıdır. Değişen toplumsal ve siyasal bağlamlar, terörizmin yöntem ve amaçlarını sürekli olarak değiştirmekte ve yeni stratejiler, teknikler ve hedefler belirlemesine neden olmaktadır. Her yönüyle terörizmle mücadele aslında temelde bu değişimi anlayarak ve tek bir stratejiyle topyekûn mücadele edilemeyeceğini anlamakla başlar. Bu noktada terör tanımlarını kısaca ele almak faydalı olacaktır.

Terörizm, en genel anlamıyla toplumsal ve siyasal düzeni etkilemek amacıyla başvuru olan bir şiddet yöntemi olarak tanımlanabilir. Ancak terörizmin tanımı hem akademik hem de politik çevrelerde değişkenlik göstermektedir. Terörü sürekli yüzmesi gereken aksi taktirde hayatını kaybedecek olan bir köpekbalığına benzeten Bruce Hoffman'a göre (2002, s. 313-314), terörizm sivillere yönelik sistematik şiddet kullanımı ile kamuoyunu korkutmayı ve hedeflere ulaşmayı amaçlayan ve sürekli değişkenlik gösteren bir stratejidir. Terörle ilgili Temelde vurgu yapılan en önemli unsur stratejik açıdan sürekli değişkenlik göstermesi ve dinamik olma zorunluluğudur. Walter Laqueur ise (1999) terörizmin yine zaman ve mekâna bağlı olarak değişen bir kavram olduğunu ve evrensel bir tanımının yapılamayacağını savunmaktadır. Evrensel bir tanım yapmak gerekirse Birleşmiş Milletler 9 Aralık 1994 tarihinde 49/60 sayılı "Uluslararası Terörizmin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Tedbirler" Başlıklı Genel Kurulu'nda terör:

“Halkta, bir grup insanda veya belirli bireylerde terör durumu yaratmak amacıyla işlenen veya planlanan siyasi amaçlı suç eylemleri... bunları haklı göstermek için ortaya atılabilecek siyasi, felsefi, ideolojik, ırksal, etnik, dini veya diğer her tür gerekçe fark etmeksizin” (Koh, akt. Biernatzki, 2002, s. 3) olarak tanımlanmaktadır.

Bu noktadan hareketle her ne kadar genel geçer bir tanım üzerinde uzlaşılammış olsa da 12 Nisan 1991 tarih ve 3713 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Terörle Mücadele Kanunu ise terörü:

“ cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte

mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.” (Türkiye Cumhuriyeti, 1991) şeklinde tanımlamaktadır.

Terörizmin tarihsel gelişimi de aslında bu olgunun değişken yapısını ortaya koymaktadır. İlk dönemlerde terörizm, devletin otoritesine karşı bir direniş şekli olarak ortaya çıkmıştır. Örneğin, antik dönemde Yahudi Sicarii grubu, Roma İmparatorluğu'na karşı düzenlediği suikastlarla bilinir Orta Çağ'da ise Haşhaşiler, siyasi hedefler doğrultusunda liderlere yönelik suikastlar gerçekleştirmiştir. (Chaliand ve Blin, 2007). Terör eylemlerinin bilinen ilk örnekleri olan bu saldırılar genellikle otoriteye karşı belli bir grubun amaçları doğrultusunda yaptığı ve toplum üzerinde korku oluşturmaya yönelik çabalar olarak görülmektedir. Tarihsel süreç içerisinde terör eylemlerinin amaçları ve ulaşmak istedikleri hedefleri kullandıkları taktiklere oranla daha az değişkenlik göstermektedir. Bununla birlikte terörizmin genel olarak tüm yapılarıyla genel olarak sürekli değişen bir yapı arz ettiğini vurgulamak gerekir.

Fransız Devrimiyle birlikte ortaya çıkan yeni bir kavram olan devlet terörü ise kavramın modern köklerini dayandırabileceğimiz bir dönüm noktasıdır. Bu dönemde, siyasi otoritenin gücünü pekiştirmek amacıyla için terörü kullandığı görülmektedir. 19. yüzyılda ise anarşist hareketler ve karşıt gruplar terörizmi siyasal bir araç olarak benimsemiştir. (Hoffman, 2006). Toplumun, siyasetin ve günlük hayatın hızla dönüşüm gösterdiği bu yıllar terör eylemlerinin etkisinin artması için topluluklar önünde ve artık kitle iletişim araçlarında yer almak amacıyla düzenlendiği söylenebilir.

Terörizm yirminci yüzyılda yaşanan gelişmelerle birlikte farklı bir boyuta ulaşmıştır. 1960'lı yıllarla birlikte ideolojiye ve etnisiteye dayalı ayrılıkçı grupların uluslar arası kamuoyuna mesaj vermek için terör eylemlerini kullandığı bir döneme girilmiştir. Özellikle Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) ve Kızıl Ordu Fraksiyonu gibi gruplar bu dönemde dikkat çekmiştir. Bu aşamada en önemli olay ise 11 Eylül saldırıları olmuş, teröre karşı küresel bir işbirliği kısmen sağlamıştır (Laqueur, 1999). Yirminci yüzyılın siyasi yapısı ve küreselleşmenin etkisiyle artık terör örgütleri PKK örneğinde olduğu gibi kuruluş amaçlarından ziyade dış istihbarat örgütleri için kullanılan bir yapı haline dönüşmüştür.

Terörizmin tanımlarından yola çıkarak ana hatlarını belirlemek gerekirse:

Ana Hatlar:

Amaç: Halkta korku veya terör yaratma.

Hedef: Genel halk, bir grup kişi ya da belirli bireyler.

Motivasyon: Siyasi hedefler doğrultusunda yapılan eylemler.

Gerekçe: Her ne gerekçe öne sürülürse sürülsün (siyasi, ideolojik, dini vb.), eylemler suç olarak kabul edilir (Yetgin ve Çakmak, 2021).

3. Kitle İletişim Araçları ve Terör

Kitle iletişim araçları üretilen içerikleri çok geniş bir topluluğa aktarabilme yeteneğine sahip teknolojik aygıtlardır. Dolayısıyla terör olaylarının içeriklerinin kamuoyuna ulaştırılmasında en önemli araç da kitle iletişim araçlarıdır. Bu noktada yayıncılık sorumluluğu gereği kitle iletişim araçlarının terörün amaçlarına hizmet etmemek adına dikkatli davranmaları gerekmektedir.

Terör içeriklerinin haber haline getirilmesi sürecinde dikkat edilmesi gereken unsurlar halen farklı platformlarda tartışma konusu olsa da daha önce yapılan çalışmalar bazı kurallar tespit etmeye çalışmıştır. Avşar'ın Bassioni'den aktardığına göre terör içerikli haberler ele alınırken özellikle haberlerde kullanılan detaylara dikkat edilmeli ve teröristlerin işine yarayacak bilgilerin verilmemesine özen gösterilmesi son derece önemlidir. Bununla birlikte olayın haber değeriyle alakalı ve spekülasyona yol açmayacak şekilde sunulması da dikkat edilmesi gereken bir başka noktadır. Doğrulanmamış ölü ve yaralı sayıları verilmemeli ayrıca nasıl sorusunun cevabı cesaretlendirici veya teşvik edici şekilde sunulmamalıdır. Son olarak kamuoyuna yönelik içerikler bilgilendirici ve aynı zamanda eğitici olmalıdır (Avşar, 2017, s. 124). Kitle iletişim araçlarının yayınladığı her bir içeriğin ulaştığı kitle üzerindeki etkileri kitlenin yapısı gereği öngörülebilir değildir. Farklı demografik yapılara sahip, ortak özellikleri olmayan kitle kavramı bu etkilerin değişkenliğinin en önemli sebebidir. Dolayısıyla kitle iletişim araçlarının yayımlarına yönelik genel kurallar belirlenerek ortak bir dil kullanılması gerekmektedir.

Eşidir ve Bak ise (2018, s. 27) yaptıkları çalışmada kitle iletişim araçlarının terör olaylarını haberleştirirken kullandıkları dil üzerine odaklanmış, Türk Medyası ile yabancı medya organlarını karşılaştırarak içerik oluşturulurken sansasyonel habercilikten, şiddet görüntülerinden uzak daha sağduyulu ve bilgilendirici içeriklerin sunulması gerektiğini ortaya koymuşlardır. Her iki çalışmada da kitle iletişim araçlarının içeriklerinin kamuoyunu bilgilendirici, eğitici ve sansasyondan uzak olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Gölcü ve arkadaşlarının Yeni Zelanda Terör Saldırısı haberlerine yönelik yaptığı diğer bir çalışmada ise kitle iletişim araçlarının genel yayın politikalarının terör saldırısı haberlerinin özellikle kullanılan dil ve söylemlerinde farklı unsurları ön plana çıkardıkları sonucuna ulaşmışlardır (Gölcü vd., 2019, s. 248). Terör içerikli haberlere yönelik yayıncılık

kurallarının belirlenmesi sürecindeki önemli engellerden birisinin de kitle iletişim aracının genel yayın politikasını belirleyen editoryal süreçler olduğu anlaşılmaktadır.

2003 yılında Cho ve arkadaşlarının yaptığı ve kitle iletişim araçlarının türlerine göre terör söylemlerinin ele alındığı çalışmada ise farklı türlerdeki araçların özellikle biçimsel ve duygusal olarak içeriklerinde değişiklikler olduğunu vurgulamışlardır. Bununla birlikte özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra terör haberlerinin daha duygusal bir biçimde oluşturulduğunu belirterek gazetecinin bilgilendirici olma gerekliliğinin bir nebze arka planda kaldığını savunmaktadırlar (Cho vd., 2003, s. 325). İçerik oluşturan muhabirin haberi yazarken sakınması gereken en önemli durumlardan birisi duygularını haber içeriğine yansıtması gerekliliğidir. Cho ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da belirtildiği gibi özellikle muhabirin mensubu olduğu topluma yönelik bir terör saldırısında duygusallığı göz ardı etmesinin son derece zor olduğu göz ardı edilmemeli, terör gibi bütün bir toplumu ve özellikle sivilleri hedef alan saldırılar karşısında muhabir etkisinin de haber içeriğine yansıdığı yadsınmamalıdır.

Conway (2012) yaptığı çalışmada terör içeriklerinin incelenmesinin internet basınının da yaygınlaşmasıyla dijital haber türlerine yoğunlaştığını, geleneksel basının bu konuda ihmal edildiğini savunmaktadır. Çalışmanın sonucu araştırmacıların geleneksel basın olarak adlandırılan türler üzerinde de araştırmalar yapmasının terör haber içeriklerine yönelik doğru yaklaşım biçiminin belirlenmesinin önemli olduğuna işaret etmektedir.

Shoshani ve Slone tarafından yayınlanan ve terör haberlerinin insanların duygu ve davranışları üzerine etkilerine odaklanan bir başka çalışmada bireylerin terör haberlerine çok kısa süreli maruz kalmaları ve hatta başarısız terör saldırısı girişimiyle ilgili haberlerin güçlü bir endişe duygusuna yol açtığı vurgulanmaktadır (2008, s. 640). Çalışmalar göstermektedir ki terör içerikli haberler bireylerin davranış, duygu ve sosyal yaşamlarını etkilemektedir. Bununla birlikte kitle iletişim araçlarının en önemli işlevlerinden birisi olan bilgilendirme işlevi bu araçlar tarafından yerine getirilmesi gereken bir zorunluluktur. Bu noktada önemli olan terör konulu içeriklerin oluşturulurken sorumlu yayıncılık ilkesinin göz önünde bulundurulması gerekliliğidir. Aksi takdirde kitle iletişim araçları farkında olmadan terörist yapıların amaçlarına ulaşmalarına katkı sağlayacaktır.

4. 23 Ekim 2024 TUSAŞ Terör Saldırısı

23 Ekim 2024 tarihinde Ankara'nın Kahramankazan İlçesi'nde bulunan Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TUSAŞ) tesislerine yönelik bir terör saldırısı düzenlenmiştir. Saldırıda, biri erkek diğeri kadın olmak üzere iki terörist, uzun namlulu silahlar ve el yapımı patlayıcılar

kullanarak tesisin girişine saldırmış; bu esnada 5 kişi hayatını kaybetmiş ve 22 kişi yaralanmıştır. Saldırısı, terör örgütü PKK üstlenmiştir.

- **Saldırımın Gerçekleşme Şekli:** Teröristler, TUSAŞ tesislerinin nizamiye kapısına yaklaşarak bir aracı patlatmış ve ardından silahlı çatışmaya girmişlerdir.
- **Sonuçlar:** Saldırı sonucunda 5 kişi şehit olmuş, 22 kişi yaralanmıştır. Yaralılardan bazıları hastanelerde tedavi altına alınmıştır.
- **Saldırganların Kimlikleri:** İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın açıklamasına göre, saldırıyı gerçekleştiren teröristlerin kimlikleri belirlenmiş ve her ikisinin de PKK üyesi olduğu tespit edilmiştir.
- **Uluslararası Tepkiler:** Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, saldırıyı en şiddetli şekilde kınamış ve sorumluların hesap vermesi gerektiğini belirtmiştir. (Vikipedi, 2024).

Terör saldırısıyla ilgili haberler yazılı basında 24.10.2024 tarihinde yer almış ve geniş yankı bularak hemen hemen her gazetenin birinci sayfasında yayımlanmıştır.

5. Yöntem

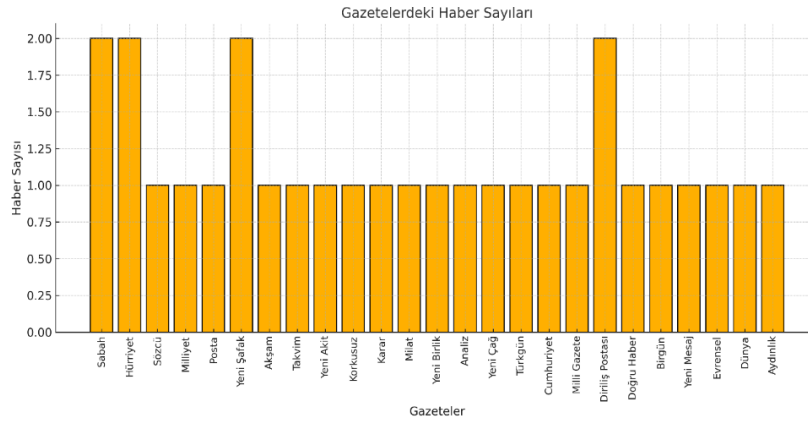
Çalışmada 23 Ekim 2024 tarihinde gerçekleştirilen TUSAŞ'a yönelik terör saldırısının Türk Yazılı Basını'nda ele alınmış şekli birinci sayfalarında yer alan haberler üzerinden incelenmiştir. Çalışmanın evreni Türk Yazılı Basını'dır. Basın İlan Kurumu'nun 2023 yılı verilerine göre, resmi ilan ve reklam yayımlayan toplam 855 gazetenin %2,8'i ulusal yayın yapmaktadır. Bu oran, yaklaşık 25 ulusal gazete olduğunu göstermektedir. Bu sayı resmi ilan ve reklam yayımlayan gazeteleri kapsamaktadır (TÜİK, 2024). Bununla birlikte örneklem belirlenirken amaçlı örneklem yöntemi uygulanmış ve Türkiye'de satılan ve ulusal yayın yapan 25 gazete ele alınmıştır. İncelenmeye dahil edilmeyen Şok, Fanatik, Fotomaç ve Sözcü Hafta Sonu gazeteleri farklı konularda tematik yayıncılık yaptıkları için inceleme dışı tutulmuş, Yeni Asır ve Yeni Yaşam Gazetelerinin ise o günkü sayılarına ulaşılammıştır. Örneklem belirlenirken "Amaçlı Örneklem" yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklem, çalışmayla ilgili ulaşılmak istenen cevaplara çalışma sorunu göz önünde bulundurularak gözlem konusu yapmaktadır (Sencer ve Irmak, 1984, s. 403-406). Ayrıca çalışmanın özet bölümlerinin çevirilerinde deepl yapay zeka uygulamasından faydalanılmıştır.

Bu yöntemin uygulanmasıyla aslında Türk okuyucusunun büyük bir bölümüne hitap eden gazetelere de ulaşılmış, böylece temsil oranı yüksek tutulmuştur. Türkiye'de yazılı ulusal basının 20-26 Ekim 2024 tarihleri arasındaki toplam tiraj sayıları 1.739.412 olarak tespit

edilmiştir (Medyaradar, 2024) İncelemeye alınmayan gazetelerin tirajları oranlandığında incelenen gazetelerin tiraj sayısının toplam tirajın %89,39'unu kapsadığı görülmektedir. Böylece evrene yönelik geniş bir temsil elde edilmiştir.

Yazılı basının yayın periyodu gereği haberler 24 Ekim 2024 tarihinde yayınlanmış ve bu tarihli gazetelere ulaşılmıştır. Türkiye’de ulusal yayıncılık yapan 25 gazete incelenmek üzere seçilmiştir. Bu gazetelerin de birinci sayfaları içerik analizi yöntemiyle incelenmiş veriler SPSS 27 programıyla analiz edilmiştir. Ayrıca ilk 6 tablonun görselleştirilmesinde Chatgpt görselleştirme aracından faydalanılmıştır. Gazetelerin birinci sayfalarının incelenmesinde amaç öncelikle birinci sayfaların yazılı basında “vitrin sayfa” olarak tanımlanmasıdır. Yani en çok okunan ve en önemli haberleri yer aldığı sayfalar birinci sayfalardır. Bununla birlikte birinci sayfalar sadece gazeteyi satın alanlar tarafından değil bayilerde gazetelere göz atanlar tarafından da incelenmekte böylece satış rakamından daha fazla kişiye ulaştıkları düşünülmektedir.

6. Bulgular

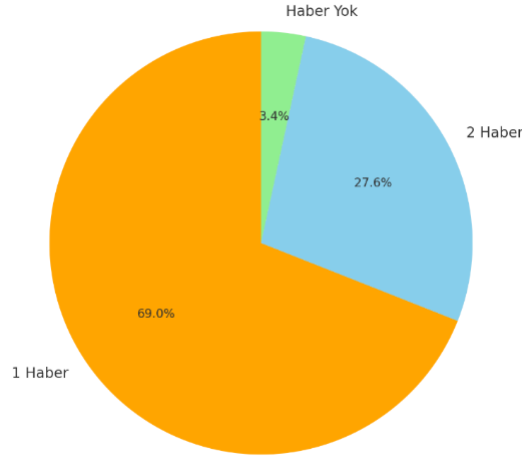

Şekil 1.

Gazetelere Göre Haber Dağılımı

Kaynak: Yazar

25 farklı gazetede TUSAŞ’a yönelik haberlerin dağılım sayısı toplamda 29 haber olarak belirlenmiştir. Buna göre 4 gazetede 2 haber yayınlanmışken geri kalan 21 gazetede ise 1’er haber yayınlandığı gözlenmektedir.

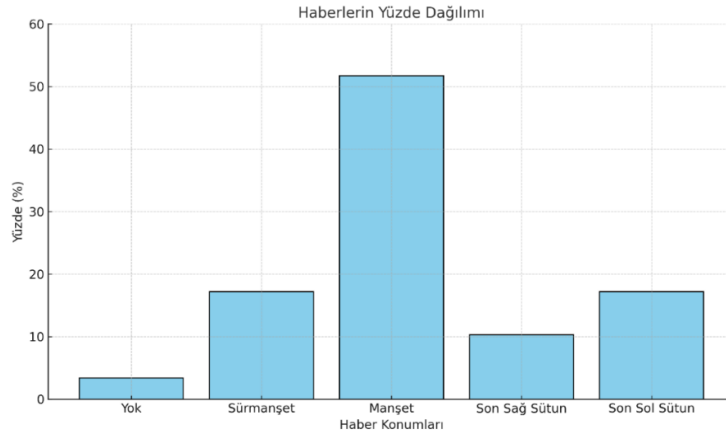

Şekil 2.

Gazetelerdeki Haber Dağılımı

Kaynak: Yazar

TUSAŞ'a yönelik terör saldırısının gazetelere göre dağılımlarının ele alındığı bu grafikte söz konusu haberin gazetelere göre dengeli bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Olayın önemi ve toplumun geneli tarafından öncelendiği göz önüne alındığında 1 gazete hariç (Analiz Gazetesi) bütün gazetelerin birinci sayfalarında olaya yer verilmiş olması, hatta bazı gazetelerin birinci sayfadan iki farklı haberle aynı konuyu ele alması önemlidir. Habere yer vermeyen gazete ise, ekonomi haberciliği yapmaktadır. Dolayısıyla habere yer vermemiş olması olayın önemsizliğinden değil, yayın kuruluşunun genel yayın politikasından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte Türk yazılı basınının olayı yoğun bir şekilde haberleştirdiğini söylemek mümkündür.

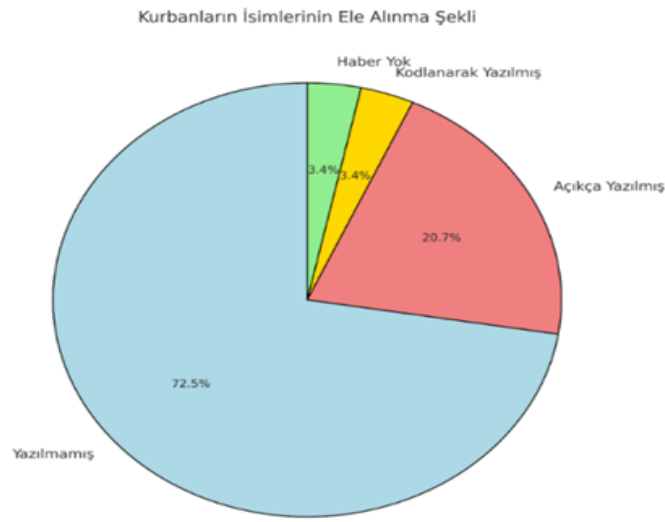

Şekil 3.

Haberin Birinci Sayfada Yer Aldığı Bölüm

Kaynak: Yazar

Haberlerin gazetelerin birinci sayfalarında hangi bölümde yer aldıkları, habere verilen önem açısından güçlü bir göstergedir. Özellikle sürmanşet ve manşet en önemli haberlerin yer aldığı bölümdür Van Dijk (1985: 91) manşet ve sürmanşet haberlerin ilgi çekmek, öncelendirmek ve okuyucunun odaklanmasını sağlamak gibi işlevleri olduğunu vurgulamaktadır. Bu perspektiften bakıldığında haberlerin %51.7'sinin manşet, (15 Haber), %17.2'sinin (5 Haber) ise sürmanşetten verildiği anlaşılmaktadır. Toplamda %68.9'unun en gazetelerin en önemli yerinden verildiği görülmektedir. Bu sonuca göre Türk yazılı basını TUSAŞ'a yönelik terör saldırısını o günün en önemli haberi olarak vermekte ve yoğun ilgi göstermektedir.

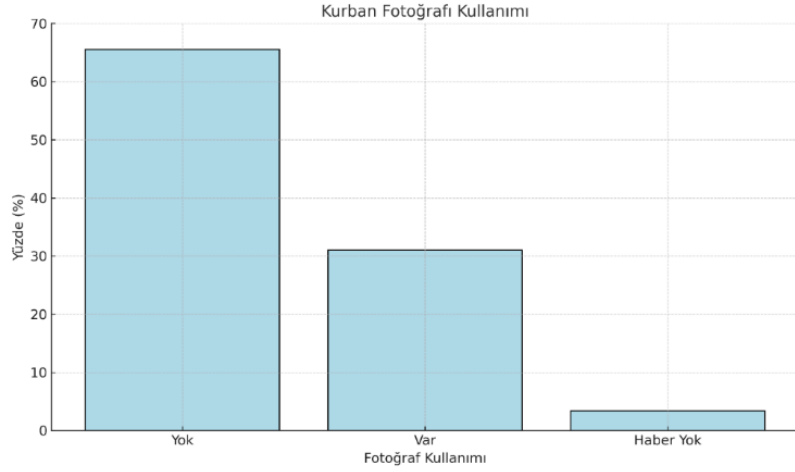

Şekil 4.

Kurbanların İsimlerinin Ele Alınma Şekli

Kaynak: Yazar

Her ne kadar gazetecilerin her türlü bilgiye ulaşma ve bilgiyi kamuoyuna sunma hakkı olsa da özellikle travmatik durumlarda gazetecilerin kurbanların isimlerinin yayınlanmasıyla ilgili etik açıdan hassasiyet göstermeleri önemlidir (Garcia, 2020:19). Bu noktada ya kurbanların ismi hiç verilmeyebilir ya da kodlanarak verilebilir. Her ikisi de gazetecilerin olayın kurbanlarıyla ilgili etik kaygıları ne derece önemseydiğini göstermektedir.

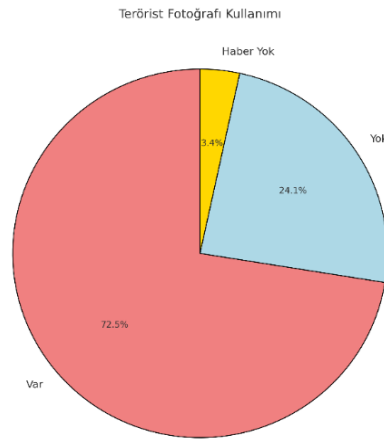

Şekil 5.

Kurban Fotoğrafi Kullanımı

Kaynak: Yazar

Kurban fotoğraflarının kullanımında da gazetecilerin gerekli hassasiyeti göstermeleri kritiktir. Özellikle kurbanların travma sonrası fotoğrafları hiç kullanılmamalı, kimliğini tanıtan ve olay öncesini yansıtan fotoğrafları ise zorunlu değilse sunulmamalıdır. Kimlik tanıtımı için kullanılan fotoğraflar kamuoyunun çıkarı olduğu durumlarda kullanılmalıdır (Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, 2019). İncelenen gazetelerin haberlerinde %65.5 (19 Haber) oranında kurban fotoğraflarının hiç kullanılmadığı; %31' inde (9 Haber) ise fotoğrafların kullanıldığı görülmektedir. Fotoğraf kullanılan 9 haberde kurbanların fotoğraflarının kimlik tanıtıcı ve olay öncesi fotoğraflar olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu konuda yazılı basının hassas davrandığı söylenebilir.

Şekil 6.

Terörist ve Saldırı Fotoğrafi Kullanımı

Kaynak: Yazar

Terör saldırısına yönelik fotoğraf kullanımını açısından haberlerin %72.4'ünde (21 Haber) terör eylemi ve terörist fotoğraflarının kullanıldığı görülmektedir. Terör örgütlerinin özellikle propaganda yapma ve panik, korku yaratma gibi amaçları göz önüne alındığında Türk yazılı basınının çoğunluğunun bu açıdan etik olmayan bir yaklaşım sergilediği söylenebilir. Özellikle şiddet içeren görüntülerin yayınlanması, saldırının detaylarının verilmesi gibi içerikler toplum üzerinde olumsuz etkilere sebebiyet verecek (Kazan, 2016:141) ve istemeden de olsa terörün amaçlarına hizmet edilmiş olacaktır.

Tablo 7.

Saldırıyı Gerçekleştirenlerin Haberde Tanımlanma İfadesi

Tanımlama İfadesi	Sayı	Yüzde (%)
Yok	1	3.4
Hain	9	31.0
Terörist	10	34.5
Saldırgan	1	3.4
Örgüt Mensubu	1	3.4
PKK	1	3.4
Kirli Eller	2	6.9
Alçak Saldırı	1	3.4
Kimliği Belirsiz Kişiler	2	6.9
Karanlık Eller	1	3.4

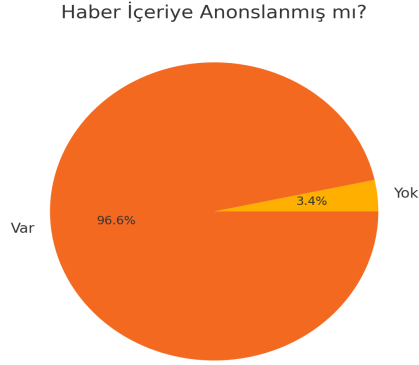
İncelenen haberlerde gazetelerin saldırıyı gerçekleştirenlere yönelik 9 farklı tanımlama ifadesi kullandıkları görülmektedir. Öne çıkan tanımlama ifadeleri ise 10 haberler “Terörist”, 9 haberle ise “Hain” ifadeleri olmuştur. Diğer tanımlama ifadelerine bakıldığında ise Türk yazılı basınının saldırıya yönelik yüksek oranda karşı bir tavır sergilediği; 2 gazetenin ise saldırganları “Kimliği Belirsiz Kişiler” olarak tanımladıkları tespit edilmiştir. Bu tanımlamayı yapan Evrensel ve Aydınlık Gazeteleri, saldırıya daha temkinli yaklaşmayı tercih ederken aynı zamanda genel yayın politikalarının gereği bir tavır sergilemiş olduklarına işaret etmektedir.

Tablo 8.

Saldırıya Maruz Kalanın Haberde Tanımlanma İfadesi

Tanımlama İfadesi	Sayı	Yüzde (%)
Yok	1	3.4
Savunma Sanayi	1	3.4
TUSAŞ	25	86.2
Savunmanın Omurgası	1	3.4
Savunmanın Gururu	1	3.4

Saldırıya maruz kalan Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.'ye yönelik tanımlamalar %86,2 oranında TUSAŞ olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte diğer tanımlamaların ise olumlu anlamda duygusal ifadeler olduğu görülmektedir. Türk yazılı basınının bu noktada daha bilgilendirici bir tavır tercih ettiği ifade edilebilir. Saldıran ve saldırılana yönelik ifadelerin farklılık göstermesi, basın kuruluşlarının terörist bir eylem olarak gördükleri olaya karşı, tavır alma çabası olarak değerlendirilebilir.

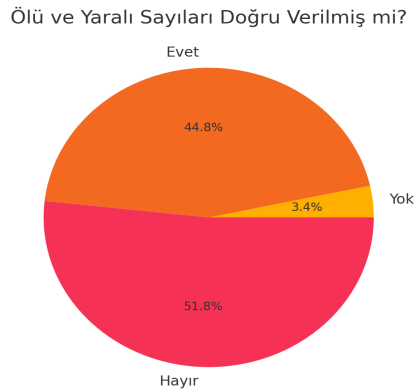

Şekil 9.

Haberin İçeriye Anonslanma Durumu

Kaynak: Yazar

Haberlerin tamamının içeriye anonslanmış olarak sunulması, olayın Türk yazılı basını tarafından ne derece önemsendiğini göstermektedir. Zira hem birinci sayfadan haberin verilmesi hem de haberin devamının iç sayfalarda daha detaylı ele alınması, bir haberin ne kadar önemli olduğunun göstergesi olarak değerlendirilebilir.

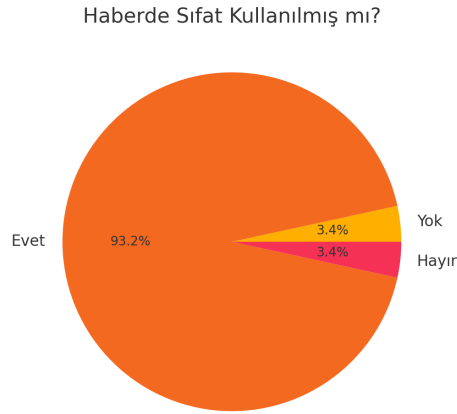

Şekil 10.

Ölü ve Yaralı Sayılarının Doğru Verilme Oranı

Kaynak: Yazar

İncelenen haberlerde verilen ölü ve yaralı sayılarının doğru verilme oranı %44.8 (13 Haber) ile son derece düşüktür. Bu durum, nispeten olayın ani gelişen bir nitelik göstermesi ve zaman faktörünün kısıtlı olmasıyla açıklanabilir ancak gazetelerin haberlerini ertesi günkü baskıya yetiştirecekleri düşünüldüğünde bu denli önemli bir haber bilgisinin yanlış verilmesi habercilik adına bir sorundur. Dolayısıyla ölü ve yaralı sayılarının çok dikkatli bir şekilde, birkaç farklı kaynaktan doğrulandıktan sonra sunulması son derece önemlidir. Zira diğer gazetelerin doğru rakamı verdiği düşünüldüğünde baskı ve doğrulama için yeterli zamanın bulunduğu öngörülebilir.

Şekil 11.

Haberde Sıfatların Kullanım Durumu

Kaynak: Yazar

Haberlerin %93.2 sinde sıfat kullanıldığı belirlenmiştir. Sıfat kullanılmayan sadece bir haber mevcuttur. Bir gazete ise olaya ilişkin haber yayınlamamıştır. Haberde sıfat kullanımının tarafsızlığı zedeleyen bir yaklaşım olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu durumun habercilik etiği açısından doğru olmadığı açıktır.

7. Sonuç

Türk Havacılık ve Uzay Sanayi AŞ'ye yönelik 23 Ekim 2024 tarihinde gerçekleştirilen terör saldırısının Türk yazılı basınına yansıma şeklinin 25 ulusal gazetenin birinci sayfasında yer alan haberlere yönelik incelenmesi sonucunda önemli bulgulara ulaşılmıştır. Özellikle haber yazım tekniği ve etik değerler açısından öne çıkan bazı sorunlar Türk yazılı basınının terör haberciliği konusunda kendisini geliştirmesi gereken yönler olduğunu ortaya koymaktadır. Habercilik, toplum üzerinde güçlü etki yaratan ve haber içeriğine yazılanların doğru olarak

algılandığı bir yazım tekniğidir. Deneme, köşe yazısı, mektup vs. gibi yazınsal içerikler yazının kendi duygu ve düşüncelerini içerirken; haber tüm bu yazın şekillerinden farklı olarak objektif, tarafsız ve doğru olmak zorundadır. Bu nedenle hedef kitle okuduğu haberlerin içeriğindeki bilgileri çok fazla sorgulamama eğilimindedir. Aynı zamanda tüm bu özellikleri sayesinde haberlerin, topluluklar üzerinde algı yaratma, hüküm verme ve davranış sergileme gibi etkileri de diğer yazınsal ürünlerle karşılaştırıldığında daha fazladır. Tüm bu sebeplerden dolayı çalışma sonucunda ortaya konulan sonuç ve öneriler önem arz etmektedir. Bu sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

a. Türk Yazılı Basınının İncelenen Haberlere Verdiği Önem:

Haberlerin büyük çoğunluğunun (%68,9) gazetelerin manşetlerinde veya sürmanşet bölgelerinde yer alması aslında olaya verilen önemi ortaya koymaktadır. Habere ait olayın bir terör saldırısı olması, başkent Ankara’da gerçekleşmesi ve savunma sanayi açısından önemli bir kuruma yönelik olması olayın önem derecesini yükseltmiş ve bu durum gazetelerin, olayı birinci sayfadan ve çoğunlukla sürmanşet ve manşetten vermelerine sebep olmuştur. Habercilik tekniği açısından gazetelerin bu tavrı doğru ve anlaşılabilir.

b. Türk Yazılı Basınının Olaya Yönelik Etik Yaklaşımı:

Basın kuruluşlarının özellikle travmatik sonuçlara sebep olan saldırı, kaza, doğal afet gibi durumlarda kurbanların isimlerinin tam olarak netleşmeden duyurulmaması konusunda dikkatli davranmaları önemli bir etik yaklaşımdır. Bu tarz olayların yapısı gereği isimlerde yanlışlık yapılması veya ölü ve yaralıların durumlarının tam olarak bilinmemesi olağandır. TUSAŞ’a yönelik terör saldırısı haberlerinde kurban isimlerinin genellikle gizlenmesi (%79,3) ve travmatik fotoğrafların sınırlı kullanımı (%65,5) etik habercilik açısından olumlu bir bulgu olarak öne çıkmaktadır.

c. Problemler Uygulamalar:

Fotoğraf bir olayın belgelendirilebilmesi açısından gazetelerin kullanabileceği en önemli kanıttır ancak bu kanıtın kullanımına ilişkin dikkat edilmesi gereken önemli noktalar vardır. Terörist görüntülerinin ve saldırı anı görsellerinin sıklıkla (%72,4) kullanılması, terör örgütlerinin propaganda amaçlarına istemeden hizmet etme riski taşımaktadır. Ayrıca, haberlerde sıfat kullanım oranının yüksek olması (%93,2), tarafsız habercilik ilkesini zedeleyebilir. Terör içerikli haberlerin içeriğinde kullanılan terör eylemi anının ve teröristlerin fotoğraflarına ulaşılması, bir gazetecilik başarısı olarak görülebilir ancak bu noktada basın kuruluşlarının vermesi gereken önemli bir karar vardır: “Sosyal sorumluluk ve etik anlayış gereği elde edilen görseller yayınlanmayacak mı? Yoksa etkisi her ne olursa olsun, bu tarz

fotoğraflara ulaşmak ve yayınlamak gazeteciliğin bir gereği midir?” soruları noktasında karar verirken basın kuruluşlarının ortak bir tavır sergilemesi ve uzman görüşlerden faydalanması gerekmektedir.

d. Bilgilendirme Eksiklikleri:

Muhabirin haber yazarken dikkat etmesi gereken en önemli noktalardan biri de doğru bilginin, doğru bir şekilde verilmesi gerekliliğidir. Hedef kitlenin merak ettiği soruların cevapları haber içeriğinde eksiksiz ve doğru bir şekilde verilmelidir. İncelenen haberlerde ölü ve yaralı sayılarında doğruluk oranının düşük (%44,8) olması, gazetelerin aceleci yaklaşımlarının bir göstergesi olmakta ve kamuoyunu yanlış bilgilendirme riski yaratmaktadır. Çalışmada yer alan basın kuruluşlarının hepsinin yayın periyodunun günlük olduğu düşünüldüğünde bu hatanın kabul edilemez olduğu açıkça ortadadır. Her ne kadar olay sonrası farklı resmi organlardan, çeşitli açıklamalar yapılmış olsa da bu derece önemli bir bilginin mutlaka alternatif kaynaklardan doğrulatılıp, doğruluğundan emin olunduktan sonra yayınlanması gerekmektedir.

1. Öneriler

a. Etik Standartlar: Basın kuruluşları ve medya çalışanları özellikle hassas içeriğe sahip konularda haber yazımı, görsel kullanımı gibi konularda ortak uygulamalar geliştirmeli ve bunları standartlaştırmalıdır.

b. Eğitim ve Farkındalık Çalışmaları: medya çalışanlarına yönelik haber yazımı, etik kodlar, haber bilgisine ulaşma ve haber bilgisini teyit gibi konularda eğitimler verilmeli ve bu eğitimler sürekli hale getirilmelidir.

c. Görsel Politikasının Belirlenmesi: özellikle haber görsellerinin kullanımında şiddet içerikli görseller yerine bilgilendirici ve açıklayıcı görsellerin kullanılması teşvik edilmeli gerekirse grafik, canlandırma veya tablolaştırma gibi görsellerin kullanımı sağlanmalıdır.

d. Haber İçeriğindeki Bilgilerin Teyit Edilmesi: Özellikle ölü ve yaralı sayısı veya kimlik bilgileri gibi önemli içeriklerin mutlaka birkaç kaynaktan doğrulatıldıktan sonra yayınlanması sağlanmalıdır.

e. Haber Sunumunda Kullanılan Dil: Sıfat kullanımı gibi tarafsızlığı zedeleyecek ve muhabirin öznel düşüncelerini haber içeriğine katacak nitelikteki unsurların kullanımından kaçınılmalı, daha nesnel bir dil kullanımı sağlanmalıdır.

f. Özdenetim ve İzleme Mekanizmaları: Bu noktada en önemli görev basın kuruluşlarının yönetici konumunda olan kişilere düşmektedir. Kuruluş içerisinde

oluşturulacak öz deneyim mekanizmaları ve oluşturulmuş standartlar haber toplayan ve yazan profesyoneller için çok daha belirleyici olacaktır.

Sonuç olarak, sosyal sorumluluğun öncelendiği, etik kodların standartlaştırıldığı ve bunun medya yöneticileri tarafından denetlendiği bir yapının oluşturulması Türk yazılı basını için önem arz etmektedir. Özellikle terör eylemlerinin temel amacı olan halk üzerinde korku ve panik yaratarak bıkkınlık oluşturma amacına farkında olmadan bile olsa hizmet etmemek kitle iletişim araçlarının birincil sorumluluğu olmalıdır. Bu çalışmada sıralanan öneriler Türk yazılı basınının terör haberciliğinde dikkat etmesi gereken unsurları ön plana çıkartarak onlara bir rehber sunma amacı taşımaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflicts of Interest: There is no potential conflict of interest in this study.

KAYNAKÇA

- Avşar, Z. (2017). İnternet çağında medya, terör ve güvenlik, *TRT Akademi*, Cilt:2, Sayı:3, ss:116-132.
- Biernatzki, W E. (2002), Terrorism and Mass Media. *Communication Research Trends Center For The Study of Communication and Culture*, V:21 N:1 ss:3-42.
- Chaliand, G., & Blin, A. (2007). *The History of Terrorism: From Antiquity to Al Qaeda*. Berkeley: University of California Press.
- Cho, J., Boyle, M. P., Keum, H., Shevy, M. D., McLeod, D. M., Shah, D. V., & Pan, Z. (2003). Media, Terrorism, and Emotionality: Emotional Differences in Media Content and Public Reactions to the September 11th Terrorist Attacks. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 47(3), 309–327.
- Conway M. (2006). Terrorism and the internet: New media—New threat?, *Parliamentary Affairs*, Volume 59, Issue 2, Pages 283–298.
- Conway, M. (2012). Introduction: terrorism and contemporary mediascapes – reanimating research on media and terrorism. *Critical Studies on Terrorism*, 5(3), 445–453.
- Eşidir, V. & Bak, G. (2018). Şiddet unsuru olarak terör olaylarının medyada haberleştirilmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt:5, Sayı:7, ss:13-32.
- Garcia, O. (2020). *Privacy & dignity: A Guide to Interacting with the Media*, The National Center for Victims of Crime, Washington.
- Gölcü, A., Bal, E., & Karadeniz, B. (2019). Dil ve söylem pratiklerini haber metinlerinde aramak: Yeni Zelanda Terör Saldırısı Örneği. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, sayı:17 ss:220-251.
- Hoffman, B. (2002). Rethinking terrorism and counterterrorism since 9/11. *Studies in Conflict & Terrorism*, 25:303–316.
- Jetter M. (2017). The effect of media attention on terrorism. *Journal of Public Economics*, V:153, ss:32-48.
- Kazan, H. (2016). Terör medya ilişkisi ve medyada terör haberciliği. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, Yıl:12, Sayı: 24, ss:109-147.
- Laqueur, W. (1999). *The New Terrorism: Fanaticism and the Arms of Mass Destruction*. New York: Oxford University Press.
- Sencer, M. & Irmak Y. (1984). *Toplum bilimlerinde yöntem*, İstanbul: Say Yayınları.
- Shoshani, A. & Slone, M. (2008). The drama of media coverage of terrorism: Emotional and attitudinal impact on the audience. *Studies in Conflict & Terrorism*, 31(7), 627–640.
- Türkiye Cumhuriyeti Terörle Mücadele Kanunu (1991), Sayı:20843, Cilt:30, Sayfa:125.
- Van Dijk, T. A. (1985). Structures of News in the Press. *Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication*, 10, 69.
- Yetgin, M A. ve Çakmak, S. (2021). Birleşmiş Milletlerin terörle mücadelesinde 1972-2020 yılları arasına dair raporlarının analizi. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, V:5, I:2, ss:207-229.
- Vikipedi. (2024, Kasım 18). TUSAŞ saldırısı. https://tr.wikipedia.org/wiki/TUSA%C5%9E_sald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1
- TÜİK. (2024, Kasım 20). Süreli yayın istatistikleri, 2023. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sureli-Yayin-Istatistikleri-2023-53810>
- Türkiye Gazeteciler Cemiyeti. (1998). Basın meslek ilkeleri. <https://www.tgc.org.tr/basin-meslek-ilkeleri.html>
- Medyaradar. (2024, Kasım 20). 20 Eylül-26 Eylül Haftası Gazetelerin Tiraj Raporu. <https://www.medyaradar.net/tirajlar>
- 24 Ekim 2024 Tarihli Türk yazılı Basımının Birinci Sayfaları.